

- (۱) سر آغاز هر حرکت چیست؟ اندیشه و تفکر
- (۲) کسب کمالات و مدارج معنوی و انسانی در چه صورتی است؟ با انجام دادن مجموعه ای از کارها (واجبات) و ترک برخی از امور (محرمات)
- (۳) حدیثی قدسی در خصوص اشتیاق خداوند نسبت به بندگان خویش بنویسید.
- «ای داود! اگر روی گردانان از من می دانستند که چگونه انتظار آنها را می کشم و شوق بازگشتشان را دارم، بدون شک از شوق آمدن به سوی من جان می دادند و بندبند وجودشان از محبت من از هم می گسست».
- (۴) *در میان مخلوقات، انسان موجودی است که می تواند علیه خود انقلاب کند. (ص/غ)
- (۵) انقلاب نفس لوازمه علیه تمایلات ناپسند چگونه امکان پذیر است؟ با پیروی عقل
- (۶) انقلاب خود دانی علیه نفس لوازمه (خود عالی) چگونه امکان پذیر است؟ با پیروی نفس اماره
- (۷) انقلاب علیه خود به چه معناست؟ بدین معنا که انسان می تواند با پیروی از عقل علیه تمایلات ناپسند خود قیام کند و انقلاب نماید.
- (۸) توبه در لغت به چه معناست؟ توبه در لغت به معنای بازگشت است.
- (۹) توبه در در اصطلاح دینی به چه معناست؟ در اصطلاح دینی، به معنای بازگشت از گناه به سوی خداوند و قرار گرفتن در دامن عفو و غفران اوست.
- (۱۰) با بازگشت بنده گناهکار چه اتفاقی رخ می دهد؟ با بازگشت بنده گناهکار خداوند نیز به سوی او باز می گردد و درهای رحمتش را به رویش می گشاید و آرامش را به قلب او باز می گرداند.
- (۱۱) در چه صورتی توبه انجام شده و گناه بخشیده می شود؟ همین که انسان بعد از انجام گناه، در دل احساس پشیمانی کند و زبان حالش این باشد که: چقدر بد شد! کاش این کار را نمی کردم چرا به فرمان خدا بی توجهی کردم؟ دیگر این کار را انجام نمی دهم.
- (۱۲) جملاتی که بیانگر احساس پشیمانی باشد را بنویسید. چقدر بد شد! کاش این کار را نمی کردم چرا به فرمان خدا بی توجهی کردم؟ دیگر این کار را انجام نمی دهم.
- (۱۳) * بنا بر فرمایش امام باقر (ع) « برای توبه کردن کافی است. پاسخ: پشیمانی (دی ۱۴۰۱)
- (۱۴) توبه چه کسی پذیرفته نیست؟ کسی که با زبان استغفرالله می گوید اما در قلبش پشیمان نباشد.
- (۱۵) * اگر کسی با زبان «استغفرالله» بگوید اما در قلبش پشیمان نباشد و قصد انجام دوباره آن گناه را داشته باشد، چنین کسی توبه نکرده است.
- (۱۶) گناه آلودگی است و توبه پاک شدن از آلودگی ها است.
- (۱۷) * «التائب من الذنب کمن لا ذنب له» کسی که از گناه توبه کرده مانند کسی است که هیچ گناهی نکرده است.
- (۱۸) با توجه به حدیث امیر مومنان علی (ع): (التوبه تطهر القلوب و تغسل الذنوب) عمل اخلاقی تخلیه یا پیرایش را تعریف کنید. توبه گناهان را از قلب خارج می کند و قلب را شست و شو می دهد.
- (۱۹) * منظور از «پیرایش یا تخلیه» در مراحل توبه چیست؟ سوال دی ۹۷- توبه گناهان را از قلب خارج می کند و آن را شست و شو می دهد. ۵/۰
- (۲۰) * اصطلاح "پیرایش یا تخلیه" در رابطه با بحث توبه مطرح شده است.
- (۲۱) * توبه، گناهان را از قلب خارج می کند و آن را شست و شو می دهد، این عمل را پیرایش یا تخلیه می گویند.
- (۲۲) * حدیث «التوبه تطهر القلوب و تغسل الذنوب» به کدام عمل اخلاقی اشاره می کند؟ "پیرایش یا تخلیه"
- (۲۳) با توجه به آیه ی (لاتقنطوا من رحمه الله ان الله یغفر الذنوب جمیعاً انه هو الغفور الرحیم) درباره توبه چه پیامی می توان برداشت کرد؟ با توبه همه گناهان حتی شرک به خداوند هم آمرزیده می شود.
- (۲۴) * در چه صورتی خداوند سیئات و گناهان را به حسنات و نیکی تبدیل می کند؟ ۱- توبه ۲- ایمان ۳- عمل صالح

- (۲۵)* چگونه توبه، گناهان را به حسنات تبدیل می کند؟ سوال دی ۹۷ - ایمان (۰/۲۵) عمل صالح (۰/۲۵)
- (۲۶)* با توجه به آیه «الَا مَنْ تَابَ وَ آمَنَ وَ عَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ» خداوند در چه صورتی گناهان را به حسنات تبدیل می کند؟ ۱- شخص توبه کند. ۲- ایمان بیاورد. ۳- عمل صالح انجام دهد.
- (۲۷) توبه در جوانی آسان تر است.
- (۲۸) خداوند توبه جوانان را بسیار دوست دارد.
- (۲۹)* در توبه همیشه باز است اما توفیق توبه همواره میسر نیست.
- (۳۰)* تکرار توبه اگر واقعی باشد چه نتیجه ای دارد؟ تکرار توبه اگر واقعی باشد نه تنها موجب دوری از خداوند نیست بلکه موجب محبوب شدن انسان نزد خداوند و جلب رحمت او می شود. (دی ۱۴۰۱)
- (۳۱)* کدام گزینه بیانگر آن است که «تکرار توبه» موجب جلب رحمت خداوند میشود؟ (دی ۱۴۰۱)
- الف) من جاء بالحسنة فله عشر امثالها ب) التائب من الذنب كمن لا ذنب له ج) ان الله يحب التوابين و يحب المتطهرين
- (۳۲)* آیه ی (ان الله يحب التوابين و يحب المتطهرين) به کدام ویژگی توبه اشاره می کند؟ کسانی که زیاد توبه می کنند.
- (۳۳)* در عبارت قرآنی (ان الله يحب التوابين و يحب المتطهرين) چرا خداوند مهربان بسیار توبه کنندگان را دوست دارد؟ خدا می بیند او با اینکه در دام گناه افتاده اما قلبش با اوست و از عملش پشیمان شده است.
- (۳۴) چرا خداوند کسی را که فوراً از گناه خود ناراحت می شود و بسیار توبه می کند دوست دارد؟ زیرا می بیند چنین فردی با اینکه در دام گناه افتاده اما قلبش نزد اوست و به سرعت از عمل خود پشیمان می شود.
- (۳۵)* سه مورد از حيله های شیطان را نام ببرید. الف- ناامید کردن از رحمت الهی ب- به تأخیر انداختن توبه (تسویف)- گام به گام کشاندن به سوی گناه
- (۳۶) رباعی «بازاً بازاً هر آنچه هستی بازاً گر کافر و گبر و بت پرستی بازاً این درگه ما درگه نومیدی نیست صدار اگر توبه شکستی بازاً» به کدام یک از حيله های شیطان اشاره دارد؟ ناامید کردن از رحمت الهی
- (۳۷) «گناه کن و بعد توبه کن ! آب که از سر گذشت چه یک وجب چه صد وجب» نمونه هایی از حيله های شیطان هستند.
- (۳۸)* عبارت «گناه کن و بعد توبه کن ! آب که از سر گذشت چه یک وجب چه صد وجب» از زبان شیطان نشان دهنده کدام حيله او برای دور کردن انسان از توبه است؟ نا امید کردن از رحمت الهی
- (۳۹) خداوند توبه چه کسی را می پذیرد؟ توبه کسی که واقعا توبه کند و نادم و پشیمان شود حتما خداوند توبه اش را می پذیرد.
- (۴۰)* تسویف به چه معناست؟ به معنای امروز و فردا کردن و کار امروز را به فردا انداختن است.
- (۴۱) جمله (به زودی توبه می کنم) نمونه ای از تسویف است.
- (۴۲) با تسویف شخص دچار چه مشکلی می شود؟ با تسویف میل به توبه در شخص خاموش می شود.
- (۴۳) در چه صورتی میل به توبه در شخص خاموش می شود؟ با تسویف
- (۴۴)* تسویف بیشتر برای چه کسانی به کار می رود؟ تسویف که یکی از حيله های شیطان است بیشتر برای گمراه کردن جوانان به کار می رود.
- (۴۵)* منظور از تسویف چیست؟ و چرا شیطان از این حيله در برای گمراهی جوانان استفاده می کند؟ «تسویف» از ریشه (سوف) و به معنای امروز و فردا کردن و کار امروز را به فردا انداختن است. به عبارت دیگر فرد گناهکار دائماً به خود می گوید: «به زودی توبه می کنم» شیطان به جوان می گوید: تو هنوز جوانی و فرصت توبه داری، بالاخره در آینده می توانی توبه کنی. اما این یک دام است و سبب عادت جوان به گناه می شود، به طوری که ممکن است ترک گناه برایش سخت گردد.

(۴۶)* «به تسویف کشاندن» از حيله هاى شيطان براى دور كردن انسان از توبه را توضيح دهيد. نهايى دى ۹۷ «تسويف» از ريشه (سوف) وبه معناى امروز و فردا كردن و كار امروز را به فردا انداختن است. به عبارت ديگر فرد گناهكار دائماً به خود مى گويد: «به زودى توبه مى كنم» و اين گفته را آنقدر تكرر مى كند، تا اينكه ديگر ميل به توبه در او خاموش مى شود. ۱. نمره

(۴۷)* (نهايى دى ۱۴۰۱) چرا شيطان با روش گام به گام، انسان را به شقاوت مى كشاند؟ با ذكر مثال توضيح دهيد. تا در اين فرايند تدريجى، متوجه زشتى گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نكند. براى مثال شيطان از همان ابتدا، انسان را به رابطه نامشروع با جنس مخالف دعوت نميكند، بلكه در گام اول سخن از يك دوستى ساده به ميان مىآورد، دوستى كه فقط در حد صحبت و درد دل كردن است. اما در گام هاى بعدى و به صورت تدريجى چنان اين دوستى را پيش مىبرد كه فرد خود را غرق در فساد و آلودگى ميبيند.

(۴۸) روش شيطان براى كشيدن انسان به شقاوت چيست؟ روش شيطان براى كشاندن انسان به شقاوت اين است كه او را گام به گام و آهسته به سمت گناه مى كشاند تا در اين فرايند تدريجى متوجه زشتى گناه و قبح آن نشود و اقدام به توبه نكند.

(۴۹)* روش شيطان براى كشاندن انسان به شقاوت اين است كه او يكباره به سوى گناه مى كشاند. (ص/غ) سوال دى ۹۷ (۵۰) روش گام به گام كشاندن انسان به سمت گناه به وسيله شيطان را با ذكر مثال توضيح دهيد. شيطان از همان ابتدا انسان را به رابطه نامشروع با جنس مخالف دعوت نمى كند اول سخن از دوستى سالم سپس در حد صحبت و درد و دل كردن است اما در گام هاى بعدى و به صورت تدريجى در فساد و آلودگى مى كشاند.

(۵۱) توبه = پشيمانى از گناه

(۵۲) مراحل تكميلى توبه (آثار پشيمانى از گناه) را نام ببريد. ۱- تلاش در جهت دور شدن از گناه ۲- جبران حقوق الهى و حقوق مردم

(۵۳)* از مراحل تكميلى توبه، «تلاش در جهت دور شدن از گناه» را توضيح دهيد. توبه كننده تلاش مى كند ديگر به سراغ گناهى كه از آن پشيمان شده است نرود، (۵/۰) زيرا انجام آن مساوى با شكستن توبه است كه در آن صورت باز هم بايد توبه كند (۵/۰). سوال دى ۹۷

(۵۴) حقيقت توبه چيست؟ حالت پشيمانى و تصميم بر ترك گناه

(۵۵) چگونه مى توان از گناه دورى كرد؟ از افراد، مكانها و موقعيت هاى كه مى توانند زمينه ساز شكل گيرى گناه باشند، دورى مى كند.

(۵۶)* از مراحل تكميلى توبه «جبران حقوق الهى» را شرح دهيد. توبه كننده تلاش مى كند حقوقى را كه با گناه خود ضايع کرده است جبران نمايد. دسته اى از اين حقوق، مربوط به خداوند است. مهمترين حق خداوند نيز، حق اطاعت و بندگى اوست. توبه كننده بايد بكوشد كوتاهى هاى خود را در پيشگاه خداوند جبران كند؛ براى مثال، نمازها يا روزه هاى از دست داده را به تدريج قضا نمايد و عبادت هاى ترك شده را به جا آورد.

البته خداوند نسبت به بندگان خود مهربان است و اگر ببيند كه شخص توبه كار تلاش خود را کرده و نتوانسته همه گناهان را جبران كند، بقيه موارد را خود جبران نموده و او را عفو مى كند.

(۵۷)* مهم ترين حق خداوند حق اطاعت و بندگى است.

(۵۸). توبه كننده چگونه مى تواند كوتاهى هاى خود را در پيشگاه خداوند جبران كند؟ با مثال بيان كنيد.

براى مثال، نمازها يا روزه هاى از دست داده را به تدريج قضا نمايد و عبادت هاى ترك شده را به جا آورد.

- (۵۹)* فردی که به مردم ستم کرده است، در هنگام توبه چه حقوقی را باید جبران کند؟ حقوق مادی یا معنوی (حق الناس) مردم را در حد توان ادا کند و رضایت صاحبان حق را به دست آورد.
- (۶۰)* تبلیغ افکار باطل از مصادیق تضييع حقوق معنوی مردم است.
- (۶۱)* بی حرمتی به پدر و مادر از مصادیق حق الناس است.
- (۶۲)* ایجاد بدبینی در دیگران نسبت به دین، چه حقی را ضایع می کند؟ حقوق معنوی (حق الناس)
- (۶۳) توبه کننده اگر ستمی بر مردم کرده است چه کاری باید انجام دهد؟ ۱- آن را جبران نماید ۲- رضایت صاحبان حق را به دست آورد ۳- حقوق مادی یا معنوی آنها را در حد توان ادا کند.
- (۶۴)* اگر شخصی، ستمی بر مردم کرده و به آنان دسترسی نداشته باشد چه وظیفه ای دارد؟ به نیابت از آنان صدقه دهد و برایشان دعای خیر و طلب آمرزش نماید.
- (۶۵) حقوق معنوی انسان ها بسیار مهم تر از حقوق مادی آنان است.
- (۶۶) نمونه هایی از تضييع حقوق معنوی افراد را بنویسید. اگر با دروغ و غیبت و تهمت آبروی انسانی ریخته شود یا اگر قلب پدر یا مادری بر اثر بی حرمتی فرزندی شکسته شده یا اگر با توزیع کتاب یا راه انداختن یک شبکه اجتماعی گمراه کننده در فضای مجازی فساد و تباهی در جامعه گسترش یافته و یا اگر رفتار ناپسند برخی افراد سبب بدبینی دیگران به دین شده در واقع حقوق معنوی افراد ضایع شده است.
- (۶۷) توبه اجتماعی را تعریف کنید. جامعه اگر در برخی از ابعاد از مسیر توحید و اطاعت از خداوند خارج شد نیازمند بازگشت به مسیر توحید و اصلاح است یعنی نیازمند توبه اجتماعی است.
- (۶۸) برای عدم گسترش انحراف های اجتماعی و ماندگار نشدن آنها چکار باید کرد؟ باید در همان مراحل ابتدایی خود اصلاح شوند.
- (۶۹) چند نمونه از انحراف های اجتماعی را بنویسید. ربا خواری- رشوه گرفتن- بی توجهی به عفاف و پاکدامنی- ظلم کردن و ظلم پذیری و اطاعت از غیر خدا
- (۷۰)* راه اصلاح و درمان جامعه از ربا خواری چیست؟ امر به معروف و نهی از منکر
- (۷۱)* راه اصلاح و درمان جامعه از گناهان اجتماعی امر به معروف و نهی از منکر است.
- (۷۲)* مهمترین راه اصلاح و معالجه جامعه از بیماری و انحرافات اجتماعی چیست؟ امر به معروف و نهی از منکر. سوال دی ۹۷
- (۷۳)* راه اصلاح و درمان جامعه بیمار، عمل به کدام وظیفه شرعی است؟ امر به معروف و نهی از منکر
- (۷۴) در چه صورت اصلاح جامعه مشکل می شود؟ اگر مردم در انجام وظیفه امر به معروف و نهی از منکر کوتاهی کنند و اقدامات دلسوزان جامعه به جایی نرسد و به تدریج انحراف از حق ریشه بدواند، اصلاح آن مشکل می شود.
- (۷۵)* مهم ترین راه اصلاح و معالجه جامعه چیست؟ امر به معروف و نهی از منکر
- (۷۶) امر به معروف و نهی از منکر مهم ترین راه اصلاح و معالجه جامعه است.
- (۷۷)* کدام گزینه در مورد توبه اجتماعی درست است؟ (دی ۱۴۰۱)
- ۱) لازم نیست که انحرافهای اجتماعی ضرورتاً در مراحل ابتدایی خود اصلاح شوند.
- ۲) کوتاهی در انجام «امر به معروف و نهی از منکر» اصلاح جامعه برای تحقق توبه اجتماعی را مشکل میسازد.
- ۳) حساسیت مردم در برابر گناهان اجتماعی، مانع گسترش این گناهان نمیشود.
- ۷۸) اگر مردم در انجام امر به معروف و نهی از منکر کوتاهی کنند چه اتفاقی رخ می دهد؟ گناهان اجتماعی قوی تر و محکم تر می شوند و در تمام سطوح جامعه نفوذ می کنند.

۷۹) اگر مردم در انجام امر به معروف و نهی از منکر حساسیت نشان دهند چه اتفاقی رخ می دهد؟ اگر مردم در برابر گناهان حساسیت نشان دهند و در برابر آن بیاستند مانع گسترش گناهان می شوند.

۸۰) * راه اصلاح و معالجه ای جامعه از بیماری ها و انحرافات اجتماعی چیست؟ و انجام ندادن آن چه پیامدهایی برای جامعه دارد؟
۸۱) در چه صورتی اصلاح جامعه از گناهان اجتماعی مشکل می شود؟ اگر مردم در انجام وظیفه امر به معروف و نهی از منکر کوتاهی کنند و اقدامات دلسوزان جامعه به جایی نرسد و به تدریج انحراف از حق ریشه بدواند، اصلاح آن مشکل می شود.

۸۲) * بهترین زمان برای توبه چه زمانی است؟ شرح دهید. دوره جوانی دوره انعطاف و دگرگونی، و دوره پیری دوره کم شدن انعطاف و تثبیت خوی و خصلت هاست (۵/۰). اگر در دوره ی جوانی خصلت هایی در انسان پدید آمد و ماندگار شد خارج کردن آنها در پیری بسیار سخت و طاقت فرسا خواهد بود (۵/۰) سوال دی ۹۷-۹۸-۹۹ (پرتکرار)

۸۳) * بهترین زمان برای توبه کردن چه دوره ای است؟ دوره جوانی زیرا امکان توبه بیشتر و انجام آن آسان تر و جبران گذشته راحت تر است.

۸۴) * چرا دوران جوانی بهترین زمان برای توبه است؟ سوال دی ۹۷- دوره جوانی دوره انعطاف و دگرگونی، و دوره پیری دوره کم شدن انعطاف و تثبیت خوی و خصلت هاست. اگر در دوره جوانی خصلت هایی در انسان پدید آمد و ماندگار شد، خارج کردن آنها در پیری بسیار سخت خواهد بود. (۱ نمره) صفات ناپسندی که در ما پدید می آیند، شبیه ریشه های نهالی هستند که در ابتدا نفوذ کمی در خاک دارد اما هر قدر زمان می گذرد، نفوذ آن بیشتر می شود و قوی تر می گردد تا جایی که کندن آن درخت بسیار سخت می شود. (۱ نمره)

۸۵) * چند ویژگی دوره جوانی را بنویسید. انعطاف پذیری - تحول و دگرگونی

۸۶) * چند ویژگی دوره پیری را بنویسید. کم شدن انعطاف - تثبیت خوی ها و خصلت ها

۸۷) صفات ناپسندی که در ما پدید می آیند مانند چه چیزی هستند؟ مانند ریشه های نهالی هستند که در ابتدا نفوذ کمی در خاک دارد اما هر قدر زمان می گذرد نفوذ آن بیشتر می شود و قوی تر می گردد تا جایی که کندن آن درخت بسیار سخت می شود.

جواب فعالیت های درس هفتم (بازگشت) دینی دوازدهم تجربی و ریاضی

بررسی ص ۸۲

با توجه به آنچه در سال قبل درباره «نفس اماره» و «نفس لوامه» و «خود دانی» و «خود عالی» آموخته اید، به سؤال های زیر پاسخ دهید :

* مقصود از انقلاب علیه خود چیست؟ کدام خود علیه دیگری انقلاب می کند؟

منظور از انقلاب علیه خود این است که یکی از این دو خود (خود عالی یا دانی) علیه خود دیگر قیام کند و او را به کنار بزند. به عنوان مثال اگر انسان با پیروی از نفس اماره، تن به تمایلات ناپسند دهد و آلوده به گناه شود، علیه گرایشات عالی خود یا همان خود عالی قیام کرده است. از سوی دیگر اگر انسان علیه تمایلات ناپسند خود قیام کند، خود عالی او علیه خود دانی وی انقلاب کرده است.

بررسی ص ۸۷

برای این که حالت پشیمانی، به ترک گناه بینجامد، چه راه حل هایی را پیشنهاد می دهید؟

فاصله نینداختن میان حالت پشیمانی و تصمیم گیری، دعا و طلب یاری از خداوند، ایجاد امیدواری در خود، قراردادن جریمه برای خود در صورت ارتکاب مجدد گناه و...